

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

ProRail B.V.

Postbus 2038
3500GA UTRECHT

Datum 30 december 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 10 oktober 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 12 december 2022 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Nabo Sudwest Fryslan', gelegen in de gemeente Sudwest-Fryslân. Het project betreft het opheffen van enkele niet actief beveiligde overwegen (hierna NABO) en het nemen van ontsluitingsmaatregelen. De werkzaamheden bestaan uit het aanleggen van nieuwe (ontsluitings)wegen, graven in spoortaluds en het dempen en verleggen van sloten. Er zullen sloten gebaggerd en gedempt worden. Er worden profileringswerkzaamheden uitgevoerd, en er wordt een wegdek aangelegd. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 mei 2023 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de grote modderkruiper. De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
5190027488767

Kenmerk
WNB/2022/059.toek

Bijlagen
4

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de **realisatie van het project 'Nabo Sudwest Fryslân'**, gelegen in de gemeente Súdwest-Fryslân en omvat het spoortraject Sneek-Workum (geocode 008, kilometer 30.100 tot en met kilometer **30.931**) en twee NABO's bij kilometer 30.670 en 30.931, één en ander zoals is weergegeven in de figuren 1, 3 en 4 van het bij de aanvraag gevoegde rapport '**Activiteitenplan NABO's Súdwest Fryslân**' van 29 november 2022 (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Datum
30 december 2022
Onze referentie
5190027488767

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde **rapport 'Activiteitenplan NABO's Súdwest Fryslân'** van 29 november 2022 (bijlage 3 bij dit besluit); en zoals beschreven in de aanvullingen van 12 december 2022 (bijlage 4 bij dit besluit).
- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplantingsperiode van de grote modderkruiper. Deze periode loopt respectievelijk van maart tot en met juni. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de grote modderkruiper.

- k. Met inachtneming van voorgaand voorschrift dient het dempen van de sloot uit te worden gevoerd in de periode januari tot maart; in de periode dat de soort niet in deze delen van de sloot aanwezig is. De nieuwe sloten dienen in het begin van de nieuwe voortplantingsperiode, uiterlijk april/mei 2023, weer beschikbaar te zijn voor de grote modderkruiper. De op de oever verspreide bagger dient te worden gecontroleerd op aanwezigheid van exemplaren van de grote modderkruiper (en andere soorten). Dit dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de grote modderkruiper.
- l. Het dempen en baggeren van de sloot dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de grote modderkruiper.

Overige voorschriften

- m. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- n. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190027488767. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 december 2022

Onze referentie
5190027488767

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Instandhouding van de grote modderkruiper

Artikel 3.10, lid 1, sub b Wet natuurbescherming

Datum
30 december 2022

Onze referentie
5190027488767

De grote modderkruiper is in het plangebied aangetroffen. Aanwezigheid van de grote modderkruiper in het projectgebied is door middel van eDNA-onderzoek aangetoond. De onderzochte sloot waar de grote modderkruiper is aangetoond is deel van een groter slotennetwerk in de omringende polder. De sloot heeft een diepte van ongeveer 50 centimeter en er wordt vanuit gegaan dat de sloot niet in de winter gebruikt wordt door de grote modderkruiper, maar dat de soort naar andere delen in het slotennetwerk trekt om te overwinteren.

Door het dempen en opnieuw graven van een deel van de sloot gaat algeheel leefgebied met aanwezige geschikte vaste voortplantings- en rustplaatsen tijdens de werkzaamheden tijdelijk achteruit. Daarnaast kunnen exemplaren van de soort worden gedood of verwond indien deze aanwezig zijn in de sloot. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag **gevoegde rapport 'Activiteitenplan NABO's Súdwest Fryslân' van 29 november 2022** en de aanvullingen van 12 december 2022.

De te dempen stukken sloot betreffen een stuk van circa 50 meter aan de oostkant ter hoogte van kilometer 30.1 en een stuk van circa 5 meter ter hoogte van kilometer 30.67 bij de NABO. De slootroerende werkzaamheden vinden plaats in de winterrustperiode, in de periode januari tot maart 2023. De grote modderkruiper bevindt zich op dat moment in diepere delen van de sloot, buiten het plangebied. De soort zal dan ook naar verwachting niet aanwezig zijn in het te dempen stuk van de sloot vanwege de geringe diepte wanneer deze gedempt wordt.

Indien er uitloop is, vindt deze plaats aan de oostkant omdat deze sloot tijdens de werkzaamheden tijdelijk niet toegankelijk is voor de grote modderkruiper. Dat betekent dat eventuele uitloop tot in de voortplantingsperiode alleen een klein deel van het slotennetwerk afsluit. Gezien de grootte van het netwerk worden hier geen extra negatieve effecten van verwacht, er blijft voldoende leefgebied voor de soort beschikbaar. De sloot is weer beschikbaar voor de grote modderkruiper direct na de werkzaamheden, in de periode april/mei 2023.

Voorafgaand aan het dempen van de sloot wordt deze eerst afgedamd. Vervolgens worden vissen en andere soorten weggevangen en wordt daarna gebaggerd. Dit dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Ter aanscherping hiervoor heb ik in de ontheffing een aanvullend voorschrift opgenomen (voorschrift I). Bij het baggeren wordt de bagger uitgespreid over de oever en gecontroleerd op aanwezige exemplaren van de grote modderkruiper en andere (beschermd) soorten om te bevestigen dat er geen achtergebleven grote modderkruipers in zitten. Eventuele individuen worden direct teruggezet in een geschikte sloot die onderdeel uitmaakt van het slotennetwerk in de omgeving.

De overige activiteiten worden ook uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van grote modderkruiper. De deskundige wordt geraadpleegd en geïnformeerd bij alle te nemen beslissingen en vragen omtrent ecologie tijdens het project. In een ecologisch werkprotocol staat omschreven welke handelingen dienen te worden uitgevoerd om effecten op beschermde soorten te voorkomen.

De werkzaamheden zorgen voor een tijdelijke afname in het aantal geschikte voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de grote modderkruiper. Na afloop van de werkzaamheden zal het aantal geschikte voortplantingsplaatsen en rustplaatsen binnen de sloot weer toenemen. De watergangen zijn dan verlegd en weer onderdeel van een aaneengesloten slotennetwerk. De verlegde delen zullen het eerste jaar nog niet volledig functioneel zijn voor de soort door het ontbreken van vegetatie en een sliblaag. Dit zal op termijn wel herstellen. Doordat er voldoende delen van onaangetast slotennetwerk beschikbaar blijven, zal dit geen effect hebben op de aanwezige populatie van de soort. Er treedt geen versnippering op doordat het watersysteem op gelijke wijze met elkaar in verbinding blijft staan, waardoor migratiemogelijkheden van de soort niet afnemen.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt voorkomen dat exemplaren van de grote modderkruiper in het plangebied aanwezig zijn gedurende de werkzaamheden, en daardoor kunnen worden gedood of verwond. Door de werkzaamheden neemt wel een deel van het algeheel leefgebied met vaste voortplantings- en rustplaatsen tijdelijk af. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming. Om deze reden wordt ontheffing verleend.

Staat van instandhouding van de grote modderkruiper

De grote modderkruiper komt voor in (de omgeving van) het plangebied. Met eDNA is de aanwezigheid van de grote modderkruiper aangetoond in de te dempen watergang. De watergang ligt in een poldergebied en het betreft een aaneengesloten netwerk aan sloten voor de grote modderkruiper. Binnen het plangebied zijn geen diepe sloten aanwezig, en er wordt vanuit gegaan dat de soort naar andere delen van het slotennetwerk trekt om te overwinteren.

Monitoringsgegevens over toe- of afname van het aantal grote modderkruiper in Nederland ontbreken. Rond de jaren 1930-1950 was de grote modderkruiper een algemene vis van de zoete wateren was. Sinds 1950 is de soort sterk achteruitgegaan door ruilverkaveling en het droogleggen van poldergebieden. De landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld als ongunstig.

Het projectgebied ligt in een poldergebied dat een netwerk aan sloten voor de grote modderkruiper biedt. Er wordt vanuit gegaan dat de soort in alle watergangen binnen het netwerk aanwezig is. Er wordt gewerkt in de periode waarin de soort niet aanwezig is in het te dempen deel, en na afloop van de werkzaamheden komt de sloot weer in verbinding te staan met het slotennetwerk. Tijdens de werkzaamheden blijft voldoende leefgebied voor de soort aanwezig. Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de grote modderkruiper komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

De voorgenomen werkzaamheden zijn locatie-specifiek, waardoor er geen alternatieve mogelijkheden bestaan wat betreft de locatie van de ingreep.

Datum
30 december 2022

Om de boerderijen in het gebied bereikbaar te houden moeten ontsluitingswegen worden aangelegd op de voorgenomen locatie, en om de actieve beveiliging heen. De werkzaamheden kunnen niet uitgevoerd worden zonder het dempen van de sloot. Hier is geen alternatief voor mogelijk. Maar door de ligging van de weg langs het spoor zijn zo min mogelijk slootkruisingen, die het leefgebied van de grote modderkruiper versnipperen, nodig. De beoogde inrichting zorgt dus voor de minst ingrijpende gevolgen voor de grote modderkruiper.

Onze referentie
5190027488767

De werkzaamheden vinden plaats in de winterperiode wanneer er geen grote modderkruipers in de sloot aanwezig zijn. Aangezien de grote modderkruiper alleen een zomerhabitat heeft binnen het projectgebied is dit al de minst kwetsbare periode om de werkzaamheden uit te voeren. Indien de werkzaamheden uitlopen, gebeurt dit aan de oostelijke kant (bij de Westerskatting). Hier wordt de sloot tijdelijk gedempt en verlegd. In deze periode is de sloot niet toegankelijk voor de grote modderkruiper. Aangezien dit gebied deel uitmaakt van een groot netwerk, wordt geen verdere negatieve invloed verwacht van het tijdelijk ontbreken van dit stuk sloot.

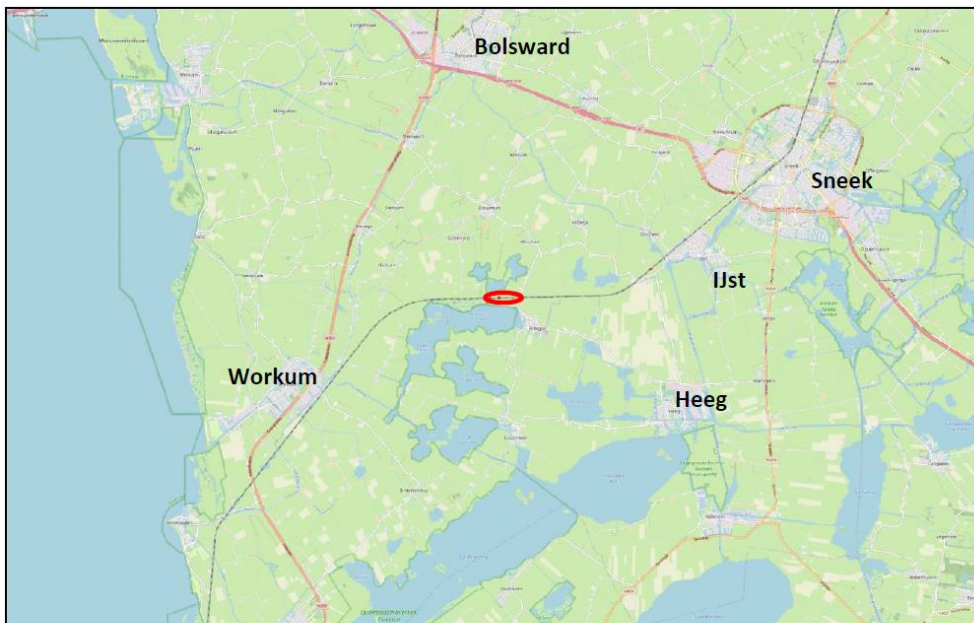
Door de gekozen inrichting, werkwijze en planning wordt schade aan de grote modderkruiper zo veel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet **natuurbescherming 'de volksgezondheid**, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige **effecten**'.

ProRail heeft samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) de **ambitie om 180 openbaar toegankelijke NABO's (Niet Actief Beveiligde Overwegen)** op te heffen. Deze overwegen brengen namelijk onveilige situaties met zich mee doordat ze alleen zijn uitgerust met Andreaskruis en waarschuwbord en dus geen spoorbomen, bellen of lichtsignalen hebben. Jaarlijks vallen er gemiddeld twee doden bij dit soort overwegen. Om dergelijke ongelukken te voorkomen dienen alle **NABO's opgeheven te worden. Met uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden worden twee NABO's opgeheven.**

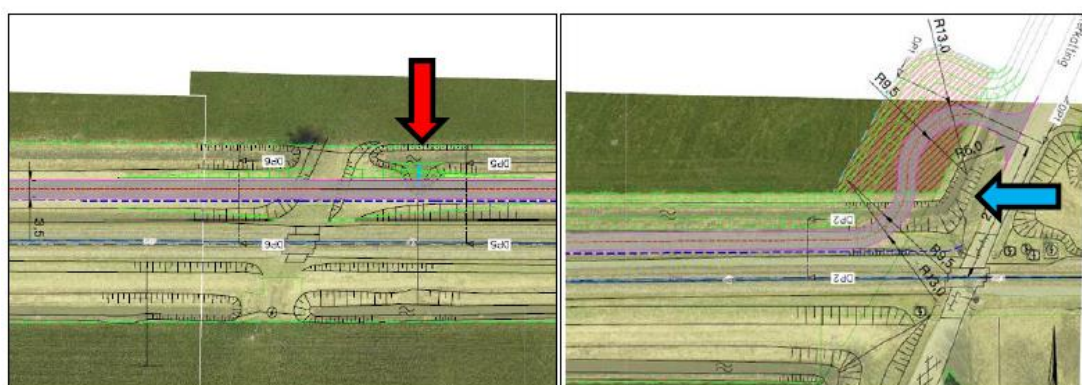
Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de grote modderkruiper die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Figuur 1. Globale ligging van het projectgebied.

Figuur 3. Aan te leggen ontsluitingswegen (groen) met de op te heffen NABO's (rood).

Figuur 4. Locaties waar de sloot gedeeltelijk wordt gedempt en omgelegd. Links (west): ter hoogte van km 30.67 (rode pijl); Rechts (oost): ter hoogte van km 30.1 (blauwe pijl).

8. Mitigerende maatregelen

De volgende maatregelen worden genomen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Deze zijn er enerzijds op gericht om individuen tijdens de werkzaamheden te beschermen en anderzijds om de functionaliteit van het leefgebied tijdens het project en in de toekomst te behouden.

8.1 Planning

De werkzaamheden starten in januari of februari van 2023. De werkzaamheden aan de sloot zijn vóór april afgelopen. In week 40 van 2023 worden de NABO's definitief verwijderd. Indien er uitloop is, vindt dit plaats aan de oostelijke kant.

8.2 Grote modderkruiper

De grote modderkruiper is aangetroffen in de sloot binnen het projectgebied. Om negatieve effecten van de activiteiten te verkleinen wordt een aantal maatregelen ten gunste van de grote modderkruiper genomen.

- **Werken buiten de kwetsbare periode**
De slootroerende werkzaamheden vinden plaats in de winterrustperiode, als de grote modderkruiper naar dieper gelegen delen migreert om te overwinteren. Aangezien het projectgebied zeer ondiep is (ongeveer 50 cm), worden er in deze periode geen grote modderkruipers in de sloot verwacht.
- **Baggeren onder begeleiding***
De sloot die gedempt wordt, zal onder begeleiding van de ecooloog worden gebaggerd. De bagger wordt hierbij eerst uitgespreid over de oever om te bevestigen dat er geen achtergebleven grote modderkruipers in zitten. Eventuele dieren die worden aangetroffen kunnen dan meteen worden teruggezet in geschikte sloten in de directe omgeving die onderdeel uitmaken van het netwerk.

*In het kader van de zorgplicht zullen andere soorten die tijdens het baggeren worden opgevist, ook naar een sloot in de buurt worden getransporteerd.

8.3 Inschakelen deskundige

De activiteiten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van grote modderkruiper. De deskundige wordt geraadpleegd en geïnformeerd bij alle te nemen beslissingen en vragen omtrent ecologie tijdens het project. Daarnaast is deze aanwezig tijdens het baggeren om te garanderen dat eventueel achtergebleven dieren weer worden uitgezet.

8.4 Ecologisch werkprotocol

In een ecologisch werkprotocol staat in het kort omschreven welke handelingen kunnen worden uitgevoerd en hoe ze moeten worden uitgevoerd om effecten op beschermde soorten te voorkomen. Ook staat erin hoe te handelen als er tijdens de werkzaamheden toch dieren worden aangetroffen. Dit werkprotocol wordt door een begeleidend ecooloog opgesteld en moet op de locatie aanwezig zijn en bij de betrokken werknemers bekend zijn. De activiteiten moeten volgens dit protocol worden uitgevoerd en vastgelegd in een logboek.

1. Op het aanvraagformulier geeft u aan ontheffing aan te vragen van 1 januari 2023 tot 15 oktober 2023. Kunt u toelichten waarom er tot oktober ontheffing nodig is aangezien verwacht wordt in april klaar te zijn met de werkzaamheden aan de sloot?

Antwoord:

De werkzaamheden aan de sloot duren tm april, met uitloop naar mei 2023 in verband met onvoorziene omstandigheden, de totale werkzaamheden zijn in oktober 2023 afgerond. De ontheffing is benodigd tm mei 2023.

3. Kunt u aangeven wanneer de sloot verlegd is; wanneer alles weer beschikbaar en functioneel is voor de soort?

Antwoord:

Direct na de werkzaamheden in april/mei 2023.

4. Zowel op pagina 12 bij de beschrijving van de staat van instandhouding als op pagina 13 bij de alternatieve inrichting geeft u aan voornemens te zijn diepere delen in de nieuwe sloot aan te leggen om zo extra overwinteringslocaties aan te brengen voor de grote modderkruiper. Dit wordt echter niet benoemd in hoofdstuk 8 bij de mitigerende maatregelen. Wordt het aanleggen van diepere delen in de nieuwe sloot wel of niet uitgevoerd?

Antwoord:

Wij voorzien dat de diepere delen in de sloot niet toekomstvast zijn. Door aanslibbing zullen de diepere delen snel vol raken met slib en net zo ondiep worden als de rest van de sloot. Diepere delen worden niet uitgevoerd. Het projectplan is hierop aangepast en is als bijlage bij deze vragen meegezonden.

6. Wij ontvangen graag een uitgebreidere toelichting voor wat betreft het dempen van de sloot. Hoe wordt dit precies uitgevoerd? Wordt er bijvoorbeeld tussen damwanden water verlaagd, weggevangen, en slib weggehaald?

Antwoord:

Nabij de weg (Westerkatting) wordt 1: de sloot afgedamd, 2 de vissen en andere soorten weggevangen en 3: het slib uitgraven, dit gebeurt onder ecologische begeleiding.